

РЕШЕНИЕ

№ 5898

гр. София, 21.05.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, XIX КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ, в публично заседание на 19.04.2024 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Катя Аспарухова

ЧЛЕНОВЕ: Мария Ситнилска
Елка Атанасова

при участието на секретаря Евелина Пеева и при участието на прокурора Яни Костов, като разгледа дело номер **2508** по описа за **2024** година докладвано от съдия Мария Ситнилска, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 208 и сл. от Административно процесуалния кодекс във връзка с чл. 285, ал. 1 Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража (ЗИНЗС).

Образувано е по касационната жаба от Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, подадена чрез юрк. М. против решение № 236/09.01.2024 г., постановено по адм. дело №4473/2023 г. по описа на Административен съд София-град, в частта му, с която на основание чл. 284 от ЗИНЗС, Главна дирекция "Изпълнение на наказанията", е осъдена да заплати на Б. К. Б., ЕГН [ЕГН], сума в размер на 400 лева, представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди от нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС за периода от 30.07.2020 г. до 24.09.2020 г., когато е бил настанен в ЗООТ „К.“ при неблагоприятни битови условия като лишен от свобода. Обосноват се съображения за неправилност на съдебното решение, поради нарушение на материалния закон и необоснованост - касационно основание по чл. 209, т. 3 от АПК. Излагат се съображения за неправилност на извода, че след дата 29.07.2020 г. не са извършвани действия от ответника в насока на обезпаразитяване, като се изтъква, че в този период затворническите килии, както и останалата площ на затвора С. и поделенията му са третираны ежемесечно, за което по делото са приложени фактури. Изтъква се, че съдът не е съобразил разпоредбата на чл. 248, ал. 2 от ЗИНЗС, като не е отчетел обстоятелството, че наличието на инсекти само по себе си

не може да доведе до нечовешко или унижително отношение. Не на последно място се посочва, че с присъдената сума е нарушен и чл. 52 от ЗЗД, тъй като същата би довела неоснователно обогатяване. Претендира се отмяна на решението в обжалваната му част и присъждане на разноски за юрисконсултско възнаграждение.

Касационна жалба против решение № 236/09.01.2024 г., постановено по адм.д. №4473/2023 г. по описа на Административен съд София-град, в частта му, с която е отхвърлен иска на Б. К. Б. против ГДИН за сумата над уважения размер от 400 лв. до пълния предявен размер от 20 000 лв., ведно със законната лихва от 01.12.2020 г. до окончателното изплащане и всички разноски по делото, присъдени по съразмерност и депозирани от Б. К. Б. чрез пълномощник адв. И. Ю.. Обосновават се съображения за неправилност на решението в обжалваната му част, поради съществено нарушение на материалния и процесуалния закон и поради необоснованост. Оспорва се изводът за неоснователност на исковата претенция до 29.07.2020г., доколкото до тази дата са предприемани действия по обезпаразитяване, като предприеманите мерки са ефективни. Твърди се, че този извод е в противоречие с изслушанията по делото свидетелски показания и с ноторно известния факт, че в местата за лишаване от свобода е налице епидемия от дървеници. Твърди се, че присъденото обезщетение не отговаря на принципа за съразмерност по чл. 52 от ЗЗД, тъй като изтезанието на което е бил подложен ищецът през процесния период, отговаря на критерия за поставянето му в нечовешки условия. Размерът на така определеното обезщетение е в противоречие с практиката на Административен съд София - град и не е съобразен с най-новата практика на ЕСПЧ (И. срещу България - дело I 63254/2016 г. и П. -А. срещу България - дело № [ЕГН] г.), където изрично се посочва обезщетение, присъдено от националния съд, което се равнява на минимум 4 евро на ден или 30 % от присъжданото от ЕСПЧ при сходни обстоятелства, е адекватно и не поставя под съмнение ефективността на производството по обезщетяване на вредите от поставяне в лоши условия на задържане. Претендира се отмяна на решението в обжалваната му част и постановяване на ново решение по съществото на правния спор, с което да бъде уважена изцяло исковата претенция, като се присъдят и разноски за двете инстанции.

В депозирани по делото отговор пълномощникът на Б. К. Б. оспорва депозирания от ГДИН касационна жалба, като твърди, че изложените в същата доводи са абстрактни и общи. Посочва, че по делото е установено, че от страна на ГДИН са предприемани действия за обработка и дезинфекция, които обаче не са дали абсолютно никакъв ефект, т.е. били са неефективни, тъй като въпреки тях в помещенията за лишаване от свобода, обитавани от ищеца и в общите помещения, е имало внушителна популация на насекоми и вредители, с които той е бил принуден да съжителства. Възражава се и срещу доводите за допуснато нарушение на чл. 52 от ЗЗД, довело до неоснователно обогатяване, като се цитира съдебна практика.

В съдебно заседание депозирания от Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ касационна жалба се поддържа от процесуалния представител юрк. В., която претендира присъждане на юрисконсултско възнаграждение.

Прокурорът от Софийска градска прокуратура дава заключение за неоснователност на касационните жалби. Счита решението на Софийския районен съд за правилно.

Административен съд София-град, XIX-ти касационен състав, като се запозна с обжалваното съдебно решение, съобрази доводите и възраженията на страните и обсъди наведените касационни основания и тези по чл. 218, ал. 2 от АПК, намира за

установено от фактическа и правна страна следното:

Касационните жалби са допустими, като подадени от легитимирани лица, в срока по чл. 211, ал. 1 от АПК, срещу съдебен акт, който подлежи на касационен контрол.

Разгледани по същество касационните жалби са НЕОСНОВАТЕЛНИ по следните съображения:

Предмет на настоящото касационно производство е решение № 236/09.01.2024 г., постановено по дело № 4473/2023 г. по описа на Административен съд София-град, с което на основание чл. 284, ал. 1 и чл. 286, ал. 3 от ЗИНЗС, Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" е осъдена да заплати на Б. К. Б., ЕГН [ЕГН], сума в размер на 400 лева, представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди от нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС за периода от 30.07.2020 г. до 24.09.2020 г., когато е бил настанен в ЗООТ „К.“ при неблагоприятни битови условия, като лишен от свобода, и е отхвърлен като неоснователен иска на Б. К. Б. за сумата от 19 600 лева, представляваща разликата между уважената и претендираната до пълния размер от 20 000 лева. За да постанови решението, от фактическа страна първоинстанционният съд е установил, че Б. К. Б. е пребивавал на територията на ЗОЗТ „К.“ към Затвора С. за периода от 27.10.2017 г. до освобождаването му условно предсрочно на 24.09.2020 г. По делото е приложен договор между ГДИН и „ДДД-1“ООД от 13.11.2018 г. за дезинсекция и дератизация на сградите на ГДИН. В договора е посочено, че дезинсекцията се извършва шест пъти годишно, а дератизация - два пъти годишно. Видно от справка от домакина на ЗОЗТ „К.“ за времето на престоя на Б. са извършени 16 планови и 5 извънредни ДДТ обработки. От приложена медицинска справка от ЗОЗТ „К.“ се установява, че Б. не е посещавал лекарския кабинет с оплаквания от сърбежи, пъпки, обриви и не са му давани лекарства за това.

Въз основа на така установеното от фактическа страна, първоинстанционният съд от правна страна е приел, че от приложените по делото 21 протоколи за дезинсекция и дератизация е видно, че до 29.07.2020 г. не е налице бездействие на ответника, като същият е предприемал съответните действия, за да може да унищожи дървениците и хлебарките. С оглед на това, за периода от м. 11.2017 г. до 29.07.2020 г. не е налице първата предпоставка за уважаване на предявения иск, тъй като не е налице неоснователно бездействие на ответника. След този период (от 29.07.2020 г.) не са налице доказателства за извършвани действия от страна на ответника в насока на обезпаразитяване, поради което съдът е приел, че ответникът не е изпълнил задълженията си да осигури благоприятни и хигиенични условия при изтърпяване на наказанието лишаване от свобода. Приел е, като се е позовал и на презумпцията по чл. 284, ал. 5 от ЗИНЗС, че въз основа на изслушаните по делото свидетелски показания, макар и същите да са субективни, може да направи извод, че ищецът Б. Б. е бил нахапан от дървеници, имал е обриви, положението му е било непоносимо и не е можел да спи. Бил е изнервен и напрегнат. Като е отчел интензитета на негативните преживявания, продължителността от 30.07.2020 до 24.09.2020 г., при съобразяване на стандарта на живот в страната и решения на ЕСПЧ е определил обезщетение в размер на 400 лева за претърпените от ищеца неимуществени вреди от нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС.

Така постановеното решение е валидно, допустимо и правилно.

Съгласно чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС, държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по

изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл. 3. Според чл. 3, ал. 1 от ЗИНЗС, осъдените и задържаните под стража не могат да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение. Според ал. 2 на същата разпоредба, за нарушение на ал. 1 се смята и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или задържането под стража, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или поражат чувство на страх, незащитеност или малоценност. Тълкуването на цитираните разпоредби налага извода, че е установено задължение за затворническата администрация за осигуряване на благоприятни условия за изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“ и мярката „задържане под стража“.

Както е посочено и в обжалваното решение предпоставките за уважаване на иска по чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС са следните: действие или бездействие на орган по изпълнение на наказанията в нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС, причинени вреди в резултат на извършените действия или бездействия и причинно-следствена връзка между настъпилите имуществени или неимуществени вреди и действията или бездействията на съответната администрация.

Настоящият касационен състав намира за правилен изводът, че за времето преди 29.07.2020 г. не е налице бездействие от страна на ответника, което да обоснове наличието на фактическия състав на чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС. До този момент е в сила договор с „ДДД-1“ООД от 13.11.2018 г. за дезинсекция и дератизация на сградите на ГДИН. Видно от приложените по делото протоколи през този период са извършени множество действия по обезпаразитяване. След прекратяване на този договор до момента на предсрочното освобождаване на ищеца липсват доказателства за осъществяване на подобни действия от страна на ответника, дори когато и е налице бездействие, в каквато насока са и мотивите на първоинстанционното решение. Налице е неизпълнение от затворническата администрация на законоустановеното задължение по чл. 3 от ЗИНЗС, както и чл. 3 от ЕКПЧОС, според който никой не може да бъде подложен на нечовешко или унижително отношение.

По силата на нормата на чл. 284, ал. 5 от ЗИНЗС, в случаите по ал. 1 настъпването на неимуществени вреди се предполага до доказване на противното. Както правилно е приел първоинстанционният съд, ищецът не дължи доказването на неимуществените вреди, когато е налице нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС, както и на чл. 3 от ЕКПЧОС. В тази връзка следва да се отбележи, че съгласно чл. 284, ал. 1 във връзка с ал. 3 от ЗИНЗС държавата отговаря за действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или поражат чувство на страх, незащитеност или малоценност, дори да не се е стигнало до физически или психически увреждания или проблеми.

Безспорно е установено и наличието на причинно-следствена връзка между настъпилите вреди и бездействието на затворническата администрация.

Касационният състав споделя изцяло доводите на първоинстанционния съд относно размера на определеното обезщетение. Присъдената сума представлява справедливо обезщетение на задържаното лице за претърпените от него неимуществени вреди при изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“.

Правилно е определен размерът на обезщетението, като същият е съобразен изцяло с релевантните обстоятелства. В случая е съобразен периодът, през който е търпяно нарушението и претърпените вреди. Взета е предвид и практиката на ЕКПЧ и размерът на определените обезщетения по сходни случаи по български дела.

С оглед изложеното, като взе предвид, че административният съд изцяло е приложил стандартите за защита на правото по чл. 3 ЕКПЧ по отношение на ищеца, касационната инстанция намира, че първоинстанцияният съд е постановил решението си изцяло в съответствие с материалния закон, без наличие на нарушение на съдопроизводствените правила.

При този изход на спора и по компенсация не следва да бъдат присъждани разноски на страните по делото.

Предвид изложеното, Административен съд София-град, XIX-ти касационен състав,

РЕШИ:

ОСТАВЯ В СИЛА Решение 236/09.01.2024 г, постановено по дело № 4473/2023 г. по описа на Административен съд София- град.

Решението е окончателно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ:1.

2.